

kunne blive mindre talrige, thi derpaa forekommer det mig, at Hovedvægten bør og skal lægges ved en kommende Ordning.

Bale: Jeg skal ikke forbyde mig i denne Sags Enkeltheder, men jeg finder mig dog opfordret til at henlede Opmærksomheden paa et Punkt, som det forekom mig, at den høitærede Minister ikke omtalte, og som dog vistnok vilde være en af de allernemmeste Maader, hvorpaa man kunde fremme Oplysningen, uden at forandre særdeles Meget i det Bestaaende. Det er nemlig ved at sørge for stadige Læremidler i Skolelokalerne, hvilket med andre Ord vil sige, at man sørger for, at der ikke er en eneste Plads paa Skolevæggen, uden at den er benyttet saaledes, at Børnene med deres Dine kunne faae fat i Noget, hvoraf de kunne lære Noget. Der er i saa Henseende i den senere Tid gjort Meget i Sverrig (Se Leppegrell: Der er ogsaa gjort Noget her!). Ja, Noget, men ikke i det Omfang, hvori det bør ske, thi man ser endnu mangfoldige Skoler paa Landet, hvor der kun hænger en Tavle og et Kort paa Væggene, men dette burde ikke være saa. Det Middel, jeg nævnte, er meget vigtigt til at vække Opmærksomhed hos Ungdommen, og det var kun derpaa, jeg vilde henlede Opmærksomheden. — Jeg begjærede Ordet under den høitærede Ministers Foredrag, og jeg har nu hørt dette Foredrag til Ende. Jeg kan ikke negte, at jeg maa udtale, ikke min Tak for, men min Paaskjænnelse af, at den ærede Minister har — hvad der fremlyste af hans Foredrag — en ærlig Villie til at bringe Noget ud af dette vigtige Spørgsmaal, men naar han flere Gange i sit Foredrag med en vis Tilfredsstillelse kastede et Tilbageblik paa den endte Kirkekommission, forekom det mig rigtignok, at den høitærede Minister i Betragtning af den Reform af Skolevæsenet, der er paatrængende nødvendig, vel meget stod paa den tidligere Betragtning Grund. Det forekom mig, at den høitærede Minister ikke tilstrækkelig har Die for, at hvad der grundlagdes i 1814 — hvilket jeg anser for et efter den Tid overordentlig godt Grundlag — vel kunde passe under den daværende Forfatning, men at det,

efter at der siden 1814 er kommet et Aar, som hedder 1849, ikke er fuldstændig berettiget at sige, at man skal bygge paa den Grund, der er lagt under ganske andre Forudsætninger. Jeg kan aflægge det Vidnesbyrd, som vistnok under disse Omstændigheder er berettiget, at ingen Sag i høiere Grad bestjæftiger Befolkningen, navnlig paa Landet, end Sagen om et bedre Skolevæsen end det, vi have. — Jeg sagde, at jeg ikke vilde komme ind paa Enkeltheder, men jeg tror dog at burde udtale, at man ikke kan blive staaende ved Forandringer paa de Punkter, hvorpaa den høitærede Minister omtalte, at han agtede at foretage Forandringer. Der var kun dette, jeg vilde benytte Leiligheden til at udtale.

Fjord: Det har glædet mig, ligesom det maa have glædet Enhver, der har nogen Interesse for Almue- og Folkeoplysning i det Hele taget, at høre det Foredrag, som den høitærede Minister nys holdt. I alt det Væsentlige kan jeg være enig med den høitærede Minister, og navnlig er der et Punkt, hvorover jeg især har glædet mig, og som var som talt ud af mit eget Hjerte, og det var navnlig Udfyldningen af det Gul, der nu findes mellem den egentlige Almuekoles Ophør og Høiskolens Begyndelse. Det er netop et Gul, som det vil glæde mig overordentlig at faae stoppet. Det er beklageligt, naar man i Almuekolerne har gjort Alt, hvad man kan, for at bringe Børnene saa vidt frem i Oplysning, som det efter Omstændighederne kan lade sig gjøre, at man saa, efter at de ere gaaede ud af Skolen, ser dem lægge Bogen tilside og ikke komme videre. Naar de da træde ind i en Bøndehøiskole, maa de som oftest begynde for fra, og hvormegen Tid gaar der da ikke tabt, inden de naae det Standpunkt, hvorpaa de stode, da de gik ud af Almuekolen. Smid- lertid er det ikke dette Gul alene, der bliver opfyldt ved, at der saaledes bliver et Led i Undervisningen ud over Almuekolen, men for den fattige Befolkning er det jo ligesom umuligt paa de fleste Steder at søge Bøndehøiskolen, og de ville altsaa ved dette Overgangs- led ogsaa kunne faae den Udvikling, som de hidtil have været affaarne fra at faae. Naar